

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7Co/134/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8111229726
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 01. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2013:8111229726.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Martina Fiľakovského a JUDr. Anny Kovaľovej v právnej veci žalobcu Home Credit Slovakia, a.s. so sídlom v Piešťanoch, na ul. Teplickej č. 7434/147, proti žalovanej B. Q., nar. XX.XX.XXXX, bývajúcej vo E., na ul. G. č. XX/XX, právne zastúpenej JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom vo Svidníku, na ul. Sovietskych hrdinov č. 163/66, za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovanej Združenie na ochranu finančného spotrebiteľa OFS so sídlom v Nitre, na ul. Petzwalovej č. 12, právne zastúpeného JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom vo Svidníku, na ul. Sovietskych hrdinov č. 163/66, o zaplatenie 900,88 Eur s prísl., o protižalobe žalovanej o vyslovenie neprijateľných zmluvných podmienok a o zaplatenie finančného zadostučinenia s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 13.6.2012, č. k. 11C 4/2012-110 takto jednohlasne

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok s výnimkou výroku o vylúčení protižaloby na samostatné konanie.

O d m i e t a odvolanie proti výroku o vylúčení protižaloby na samostatné konanie.

Žalobca n e m á p r á v o na náhradu trov odvolacieho konania a žalovanej sa ich náhrada n e p r i z n á v a .

o d ô v o d n e n i e :

Prvostupňový súd napadnutým rozsudkom žalobu žalobcu zamietol. Protižalobu o vyslovenie neprijateľných zmluvných podmienok a o zaplatenie finančného zadostučinenia vylúčil na samostatné konanie. Žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanej trovy konania vo výške 247,54 Eur na účet jej právneho zástupcu v lehote 3 dní od jeho právoplatnosti.

Vykonaným dokazovaním mal za preukázanú skutočnosť, podľa ktorej dňa 27.9.2007 žalovaná uzatvorila so žalobcom úverovú zmluvu na úver vo výške 30.000,-Sk. Tento sa zaviazala splatiť v 36 splátkach po 1.349- Sk. Celkovo mala tak uhradiť sumu 48.564,- Sk.

Do uzatvorenia tejto úverovej zmluvy žalovaná zobrala úver dňa 8.9.2006 od spoločnosti ESSOX SK s.r.o. 20.000,- Sk s povinnosťou vrátiť 35.208,- Sk v 36 mesačných splátkach po 978,- Sk. Dňa 28.9.2006 zobrala úver od Poštovej banky a.s. 80.000,- Sk s povinnosťou vrátiť 116.349,- Sk v 50 mesačných splátkach po 2.327,- Sk. Dňa 8.11.2006 uzatvorila ďalšiu úverovú zmluvu so žalobcom na sumu 30.000,- Sk s povinnosťou vrátiť 46.764,- Sk v 36 splátkach po 1.299,- Sk. Dňa 12.12.2006 uzatvorila žalovaná úverovú zmluvu so spoločnosťou GE MONEY na úver 32.000,- Sk za cenu 53.856,- Sk s povinnosťou vrátiť ho v 48 mesačných splátkach po 1.122,- Sk. Dňa 12.1.2007 opäť žalobca poskytuje žalovanej ďalší úver a to sumu 57.000,- Sk s povinnosťou vrátiť 85.380,- Sk v 60 mesačných splátkach po 1.423,- Sk. Ďalšia úverová zmluva bola uzavretá dňa 30.3.2007 so spoločnosťou ESSOX SK s.r.o. na sumu

50.000,- Sk s povinnosťou splatiť 87.168,- Sk v 48 mesačných splátkach po 1.816,- Sk. Dňa 25.6.2007 Poštová banka a.s. poskytuje žalovanej ďalší úver 60.000,- Sk s povinnosťou vrátiť 97.420,-Sk počas 60 mesiacov po 1814,- Sk. O osem dní na to nasleduje predmetný úver od žalobcu vo výške 30.000,- Sk s povinnosťou vrátiť 48.564,- Sk. Dňa 3.9.2007 sa žalovaná zaviazala ďalšiemu veriteľovi Poštovej banke a.s. zaplatiť za úver 30.000,- Sk sumu 43.141,- Sk v 40 mesačných splátkach po 1.188,- Sk. Dňa 7.1.2008 spoločnosť Cofidis a.s. poskytuje žalovanej úver 40.000,- Sk s povinnosťou platiť mesačne 1.599,- Sk. V tom istom mesiaci a to dňa 28.1.2008 žalobca poskytuje žalovanej ďalší úver 100.000,- Sk s povinnosťou zaplatiť 171.060,- Sk v 60 mesačných splátkach po 2.851,- Sk. Dňa 3.3.2008 sa žalovaná zaväzuje zaplatiť spoločnosti GE MONEY a.s. za úver 145.000,- Sk sumu 226.584,- Sk mesačne po 3.147,- Sk. V júni 2008 poskytuje spoločnosť POHOTOVOSŤ s.r.o. žalovanej úver 20.000,- Sk s povinnosťou zaplatiť 39.120,- Sk v 12 mesačných splátkach po 3.260,- Sk. V júli 2008 tá istá spoločnosť poskytuje žalovanej ďalší úver 10.000,- Sk, ktorý sa žalovaná zaviazala splatiť v 12 mesačných splátkach celkove 19.680,- Sk. Dňa 29.9.2008 poskytuje spoločnosť PROFÍ CREDIT Slovakia s.r.o. žalovanej úver 38.000,- Sk, ktorý sa žalovaná zaviazala uhrádzať v 26 mesačných splátkach po 2.778,- Sk, čím naviac sa zaviazala uhradiť 28.672,-Sk.

V priebehu jedného roka pred uzavretím spornej zmluvy (od 8.9.2006 do 27.9.2007) sa žalovaná zaviazala uhradiť bankovým aj nebankovým subjektom celkove sumu 522.145,- Sk a to bez úveru, ktorý je predmetom tohto sporu. V čase uzavretia predmetnej úverovej zmluvy teda mala dlh voči finančným spoločnostiam vo výške 522.145,- Sk. V priebehu ďalšieho roka po uzavretí predmetnej úverovej zmluvy (od 27.9.2007 do 29.9.2008) sa žalovaná zaviazala zaplatiť za úvery cenu vo výške 614.821,- Sk. Súd pritom nebral do úvahy úver od spoločnosti COFIDIS a.s., keďže zo zmluvy bolo problematické zistiť sumu, ktorú by mala žalovaná zaplatiť. Každopádne však splátky, ku ktorým sa žalovaná zaviazala, vysoko prevyšovali jej mesačný príjem. Žalovaná dojednávala úvery na to, aby mohla splácať predchádzajúce úvery. Potvrdzujú to aj veľmi krátke obdobia medzi jednotlivými úvermi, niekedy len pár dní. Žalobca teda poskytol žalovanej úver, pričom nebral ohľad na výdavky a celkové zadĺženie žalovanej. Tomu nasvedčuje aj formulárová úverová zmluva uzavretá medzi účastníkmi konania, podľa ktorej sa žalobca sústredil len na čisté príjmy žalovanej a jej partnera. Pomery žalovanej pritom už v čase vzniku predmetnej zmluvy neumožňovali úver splatiť vzhľadom na jej stav zadĺženia z iných úverov a vzhľadom na jej nízky príjem. Navyše žalovaná je vo veku pred starobným dôchodkom a zo starobného dôchodku splatiť vyše milión korún v starej mene je problematické, ak nie nemožné. Žalovanej boli preukázateľne poskytnuté úvery, ktoré by musela splácať celý život a aj tak by neboli splatené. V čase uzavretia predmetnej zmluvy so žalobcom súčet splátok z úverov poskytnutých žalovanej presahoval výšku jej mzdy.

Podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

Podľa § 39 OZ neplatný je právny úkon, ktorý svojim obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa § 4 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy predávajúci nesmie konať v rozpore s dobrými mravmi. Konaním v rozpore s dobrými mravmi sa na účely tohto zákona rozumie najmä konanie, ktoré je v rozpore so vžitými tradíciami a ktoré vykazuje zjavné znaky diskriminácie alebo vybočenia z pravidiel morálky uznávanej pri predaji výrobku a poskytovaní služby, alebo môže privodiť ujmu spotrebiteľovi pri nedodržaní dobromyseľnosti, čestnosti, zvyklosti a praxe, využíva najmä omyl, lesť, vyhrážku, výraznú nerovnosť zmluvných strán a porušovanie zmluvnej slobody.

Žalobca postupoval s hrubou nedbanlivosťou, ak poskytol úver žalovanej bez náležitého posúdenia, či bude schopná úver splatiť. Na žalobcu totiž dopadá povinnosť odbornej starostlivosti, ktorou sa rozumie úroveň osobitnej schopnosti a starostlivosti, ktorú možno rozumne očakávať od predávajúceho pri konaní vo vzťahu k spotrebiteľovi, zodpovedajúca čestnej obchodnej praxi alebo všeobecnej zásade dobrej viery uplatňovanej v jeho oblasti činnosti (§ 2 písm. u/ zákona č. 250/2007 Z.z.).

Poskytovanie úverov na finančnom trhu spotrebiteľom má svoje zásady. Nepochybne ide o osobitne chránené vzťahy (čl. 169 Zmluvy o fungovaní Európskej únie „štáty zabezpečia ochranu hospodárskych

záujmov spotrebiteľov“, čl. 38 Charty základných práv Európskej únie „politiky štátov zabezpečia vysoký stupeň ochrany spotrebiteľov“). Ak žalobca ako dodávateľ úverov pre spotrebiteľov poskytol žalovanej úver a náležite nezisťoval rozsah jej záväzkov a žalovaná pritom brala tzv. „úver na úver“, výkon jeho práv odporuje dobrým mravom. Poskytovať peniaze za odplatu osobám v tiesni, ktoré zjavne nedokážu úver splatiť, je v rozpore s požiadavkou odbornej starostlivosti a je konaním v rozpore s dobrými mravmi. Postup žalobcu nemožno považovať za súladný s fundamentálnym hodnotovým poriadkom spoločnosti. Čoraz intenzívnejšie rezonujú kritiky obchodnej praxe nebankových inštitúcií a nie zriedkavo sa vyskytujú aj názory spotrebiteľov, že už nikdy nevstúpia do úverového vzťahu s nebankovou inštitúciou. Nezodpovedné úverovanie sa ojedinele končí aj ľudskými tragédiami a dražbami obydlí, aj keď na začiatku úverovania spotrebiteľa išlo o úvery v nízkych sumách. Žalobca poskytol žalovanej úver, aj keď pomery žalovanej ho neumožňovali splácať, splácanie skorších úverov zo strany žalovanej bolo za cenu získania nových úverov. Žalovaná sa dostala do neriešiteľnej situácie s výrazným negatívnym dopadom na jej každodenný život. Spotrebiteľská zmluva pritom mala byť prostriedkom skvalitnenia jej života.

Obsah úverovej zmluvy potvrdzuje, že žalobca kládol dôraz na príjmovú zložku žalovanej. Žalobca musel pri požiadavke odbornej starostlivosti vedieť o potrebe poznania bonity žalovanej, ale sa spoliehal, že svoje práva vymôže bez ohľadu na pomery žalovanej. Postup žalovanej možno síce označiť za rovnako nedbanlivý a ľahkovážny, ale kým sa žalovaná úvermi snažila riešiť svoje dlhy, platiť bankám a nebankovým subjektom a riešiť narastajúce zadlžovanie, čo je prirodzené, žalobca na druhej strane sledoval zisky napriek ťažkej až zúfalej životnej situácie žalovanej, čo je principiálne neprijateľné.

Z vyššie uvedených dôvodov bola preto uzatvorená úverová zmluva vyhodnotená ako absolútne neplatná v zmysle § 39 OZ a to pre rozpor so zákonom s poukazom na vyššie uvedené zákonné ustanovenia zákona č. 250/2007 Z. z., ale aj pre rozpor s dobrými mravmi. Zmluva je preto neplatná ex tunc (od začiatku).

Podľa § 457 Občianskeho zákonníka ak je zmluva neplatná alebo ak bola zrušená, je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal.

Žalobca by mal teda nárok len na vrátenie skutočne poskytnutého plnenia žalovanej, ktoré nebolo splatené, teda išlo by o rozdiel sumy 30.000,- Sk a úhrad žalovanej. Nárok by sa posúdil podľa ustanovení o vydaní bezdôvodného obohatenia § 451 a násl. Občianskeho zákonníka.

Podľa § 451 ods. 1 OZ kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

Podľa § 451 ods. 2 OZ bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

Žalovaná však vzniesla námietku premlčania.

Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101-110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

Podľa ustanovenia § 107 ods. 1 a ods. 2 Občianskeho zákonníka právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil. Najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

Objektívna premlčacia lehota nepochybne začala plynúť od poskytnutia úveru žalovanej, k čomu došlo 8.10.2007 a teda uplynula 8.10.2010. Žaloba však na súd bola podaná až 27.10.2011, teda po uplynutí trojročnej premlčacej lehoty. Okamihom, od ktorého sa odvíja začiatok plynutia premlčacej doby je vznik zodpovednostného vzťahu z bezdôvodného obohatenia a to bez zreteľa na to, či oprávnený subjekt o svojom práve na vydanie plnenia bezdôvodného obohatenia vedel alebo nie.

Pri rozhodovaní o uplatnenom nároku sa nebolo možné stotožniť ani s výškou pôvodnej pohľadávky žalobcu voči žalovanej podľa splátkového kalendára v sume 1.634,57 Eur. Do tejto sumy totiž žalobca započítal aj zmluvné pokuty v úhrnnej výške 258,17 Eur, aj keď absentovala písomná dohoda o zmluvnej pokute, ktorá je obligatórna s poukazom na § 544 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Podľa ustanovenia § 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak právny úkon nebol urobený vo forme, ktorú vyžaduje zákon alebo dohoda účastníkov, je neplatný. Každá zmluva je ukončená podpismi jej účastníkov, čo znamená, že účastník svojim podpisom potvrdzuje uzavretie dohody s tým obsahom, ktorý sa nachádza nad jeho podpisom. V tomto konkrétnom prípade sa účastníci dohodli len na úverovej zmluve a ustanovenia o zmluvnej pokute sú uvedené mimo zmluvy, konkrétne v úverových podmienkach, a to je pre prijatie záveru o písomnej dohode účastníkov ohľadom zmluvnej pokuty nepostačujúce. Žalovaná nepodpísala úverové podmienky a preto nemožno z toho vyvodiť, že účastníci uzavreli písomnú dohodu o zmluvnej pokute.

Žalobca teda nesprávne platby žalovanej poukázal na úhradu zmluvných pokút, ktoré neexistovali, keďže nedošlo k platnej dohode o zmluvných pokutách a preto pohľadávka žalobcu bez pokút činila 1.376,40 Eur. Po odpočítaní platieb žalovanej vo výške 733,69 Eur, jej dlh by predstavoval sumu 642,71 Eur.

Pri rozhodovaní o trovách konania boli úspešnej žalovanej v zmysle ustanovenia § 142 ods. 1 O.s.p. priznané trovy konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia.

Zároveň protižaloba žalovanej bola vylúčená na samostatné konanie s poukazom na ustanovenie § 112 ods. 2 O.s.p., nakoľko výsledky doterajšieho dokazovania neumožňovali o tejto protižalobe rozhodnúť.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. Navrhol rozsudok zmeniť tak, aby žalovanej bola uložená povinnosť zaplatiť sumu 878,36 Eur z titulu poskytnutého úveru spolu s úrokom z omeškania vo výške 0,024 % denne od 23.1.2009 do zaplatenia. Zároveň požadoval protižalobu o vyslovení neprijateľných zmluvných podmienok a o zaplatenie finančného zadosťučinenia zamietnuť. Ako dôvod uviedol, že na základe vykonaných dôkazov sa dospelo k nesprávnym skutkovým zisteniam, pričom odôvodnenie rozsudku je zmätočné. Na jednej strane sa konštatuje absolútna neplatnosť celej zmluvy pre jej rozpor s dobrými mravmi, avšak na strane druhej v odôvodnení rozhodnutia sa vôbec nespomína, čo by malo spôsobiť absolútnu neplatnosť úverovej zmluvy, prečo by zmluva mala byť absolútne neplatná a v čom sa vidí rozpor zmluvy s dobrými mravmi. Podľa ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, ktorý svojim obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom. Pokiaľ ide o definíciu dobrých mravov tak tú žiadny zákon neobsahuje. Pri vymedzení toho, čo je v rozpore s dobrými mravmi treba preto vychádzať z ustálenej súdnej praxe. Dobrými mravmi sa v zásade myslí základný hodnotový poriadok spoločnosti. Kedy je určité konanie, resp. určitý právny úkon v rozpore s dobrými mravmi, treba posudzovať vždy individuálne podľa konkrétnych okolností daného prípadu, pričom treba prihliadať na dôvody konania, jeho intenzitu, dĺžku ale aj na jeho následok. Vo veci sa prijal záver o hrubom rozpore konania žalobcu s dobrými mravmi bez toho, aby boli posúdené možnosti žalobcu v čase uzatvárania zmluvy preveriť si údaje o tom, že žalovaná už má veľké množstvo úverov u iných spoločnosti. Žalobca si v rámci svojich vtedajších možností splnil riadne svoju povinnosť preveriť bonitu klienta. Pri posúdení bonity klienta vychádzal jednak z údajov uvedených v registri dlžníkov SOLUS, ktorý v čase uzatvárania zmluvy obsahoval iba údaje o dlžníkoch. Ak si žalovaná v čase uzatvárania zmluvy riadne plnila svoje povinnosti vyplývajúce jej zo všetkých uzatvorených úverových zmlúv jej meno samozrejme nemohlo figurovať v registri dlžníkov a žalobca nemal možnosť zistiť údaje o platobnej morálne žalovanej z iných zdrojov. Pri posudzovaní bonity žalovanej sa vychádzalo tiež z toho, akým spôsobom splácala žalovaná prechádzajúce úverové zmluvy uzatvorené so žalobcom dňa 5.6.2006, dňa 8.11.2006 a dňa 16.2.2007. Okrem toho sa vychádzalo i z údajov poskytnutých žalovanou pri uzatváraní zmluvy. Po zhodnotení reálnych možností žalobcu na preverovanie bonity žalovanej v čase uzatvárania zmluvy žalobca nemohol ani pri zachovaní všetkej odbornej starostlivosti zistiť to, že žalovaná mala uzatvorené tak obrovské množstvo úverových zmlúv a jeho konanie teda nemohlo byť ani v rozpore s ustanovením § 2 písm. u/ zákona č. 250/2007 Z. z.. Naopak žalovaná si bola vedomá toho, koľko má úverov u ďalších spoločností, pričom je evidentné, že túto skutočnosť zámerne zamlčala, aby získala od žalobcu ďalší úver na to, aby mohla viesť život nad svoje pomery. Toto konanie žalovanej možno hodnotiť minimálne ako nebanlivostné až ľahkovážne, resp. porušujúce dobré mravy, keď žalovaná celkom evidentne uviedla žalobcu úmyselne do omylu v otázke jej schopnosti splácať poskytnutý úver, pričom

táto skutočnosť bola podstatná pre rozhodnutie žalobcu o tom, či so žalovanou uzatvorí úverovú zmluvu alebo nie.

Podľa ustanovenia § 49a Občianskeho zákonníka právny úkon je neplatný, ak ho konajúca osoba urobila v omyle vychádzajúcom zo skutočnosti, ktorá je pre jeho uskutočnenie rozhodujúca a osoba, ktorej bol právny úkon určený, tento omyl vyvolala alebo o ňom musela vedieť. Právny úkon je takisto neplatný, ak omyl táto osoba vyvolala úmyselne. Omyl v pohnútke nerobí právny úkon neplatným. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že uzatvorená úverová zmluva nie je absolútne neplatná v zmysle ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka pre rozpor konania žalobcu s dobrými mravmi, ale je možné u nej dovodzovať relatívnu neplatnosť v zmysle ustanovenia § 49a Občianskeho zákonníka, ktorú spôsobila svojim konaním žalovaná, keď žalobcu úmyselne uviedla do omylu v skutočnostiach, ktoré boli podstatné pre posúdenie toho, či uzatvoriť predmetnú úverovú zmluvu alebo nie. Vzhľadom na to, že sa žalobca relatívnej neplatnosti predmetnej úverovej zmluvy nedovolal, predmetná úverová zmluva je i naďalej platná. Ak by aj neexistovali vyššie uvedené skutočnosti týkajúce sa reálnej možnosti žalobcu posúdiť bonitu žalovanej, resp. ak by žalobca nekonal pri posudzovaní reálnych možností s odbornou starostlivosťou stále by toto konanie žalobcu mohlo spôsobiť maximálne relatívnu neplatnosť predmetnej úverovej zmluvy v zmysle ustanovenia § 49a Občianskeho zákonníka. Pokiaľ ide o námietku premlčania vznesenú žalovanou v podanom odpore proti platobnému rozkazu táto sa týkala nároku žalobcu na vrátenie dlžnej sumy po zosplatnení dlhu a nie nároku o vydanie bezdôvodného obohatenia, o ktorom sa v tom čase ešte vôbec nerozhodovalo a strany ani nemohli predvídať, či sa o tomto nároku rozhodovať bude. Navyše k zosplatneniu dlhu žalovanej voči žalobcovi došlo ku dňu 22.1.2009 a žaloba bola podaná na súde dňa 27.10.2011, teda ešte pred uplynutím trojročnej premlčacej doby. Žalovaná pri uzatváraní zmluvy konala ľahkovážne a o tom, že nebude schopná riadne a včas svoj záväzok plniť musela vedieť už v čase požiadania o úver, vzhľadom na to, koľko úverových zmluvných vzťahov mala uzatvorených s inými bankami a nebankovými spoločnosťami. Počas trvania napadnutého úverového zmluvného vzťahu so žalobcom si bola plne vedomá skutočnosti, že nie je schopná svoj záväzok voči žalobcovi plniť a splniť a preto je evidentné, že jej konanie, na základe ktorého sa bezdôvodne obohatila bolo účelové a najmä úmyselné. Právo na vydanie bezdôvodného obohatenia sa v tomto prípade premlčí v zmysle ustanovenia § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka za 10 rokov odo dňa keď k nemu došlo.

Odvolací súd v zmysle zásad ustanovenia § 212 O.s.p. preskúmal rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s ustanovením § 214 ods. 2 O.s.p. a zistil, že odvolanie žalobcu smerujúce proti výroku o zamietnutí žaloby a proti výroku o trovách konania nie je opodstatnené.

Vo veci pri rozhodovaní o uplatnenom nároku žalobcu a o trovách konania sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvostupňovým súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

Len na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia je potrebné poukázať na ustanovenie § 39 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého neplatný je právny úkon, ktorý svojim obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa priechi dobrým mravom.

Pojem dobré mravy Občiansky zákonník nedefinuje. Je tomu tak preto, lebo dobré mravy podliehajú spoločenskému vývoju ale tiež preto, že vo všetkých jednotlivostiach by bolo veľmi ťažké ich vystihnúť. Vo všeobecnosti však možno hovoriť o pravidlách morálneho charakteru všeobecne platných v demokratickej spoločnosti, v ktorej sa uplatňuje a presadzuje vzájomná slušnosť, ohľaduplnosť a vzájomné rešpektovanie. Je to v podstate súhrn určitých etických a kultúrnych pravidiel v spoločnosti všeobecne uznávaných. Činnosť namierenú proti uvedeným pravidlám možno označiť za činnosť proti dobrým mravom.

Zákaz konať v rozpore s dobrými mravmi vyplýva tiež z ustanovenia § 4 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom v čase uzatvorenia úverovej zmluvy. Podľa tohto ustanovenia predávajúci nesmie konať v rozpore s dobrými mravmi. Konaním v rozpore s dobrými mravmi sa na účely tohto zákona rozumie najmä konanie, ktoré je v rozpore so vžitými tradíciami a ktoré vykazuje zjavné znaky diskriminácie alebo vybočenia z pravidiel morálky uznávanej pri predaji výrobku a poskytovaní

služby, alebo môže privodiť ujmu spotrebiteľovi pri nedodržaní dobromyseľnosti, čestnosti, zvyklosti a praxe, využíva najmä omyl, leš, vyhrážku, výraznú nerovnosť zmluvných strán a porušovanie zmluvnej slobody. Ani toto ustanovenie vyčerpávajúcim spôsobom neuvádza všetky možné prípady konania odporujúceho dobrým mravom, čo je zrejmé zo slovného spojenia najmä.

Pri poskytovaní úverov ako finančných produktov je potrebné vždy postupovať s odbornou starostlivosťou, čo priamo vyplýva z ustanovenia § 2 písm. u/ zákona č. 250/2007 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy. Podľa tohto ustanovenia sa odbornou starostlivosťou rozumela úroveň osobitnej schopnosti a starostlivosti, ktorú možno rozumne očakávať od predávajúceho pri konaní vo vzťahu k spotrebiteľovi zodpovedajúca čestnej obchodnej praxi, alebo všeobecnej zásade dobrej viery uplatňovanej v jeho oblasti činnosti.

Banka alebo nebankový subjekt k poskytovaniu úveru nemôže pristupovať nezodpovedne a vždy musí zvažovať komu úver poskytne a komu nie. Malo by byť preto bežnou obchodnou praxou a zvyklosťou zamerať sa pri poskytovaní úverov nielen na príjmové pomery žiadateľa o úver, ale aj na jeho bonitu, teda na schopnosť dlžníka úver splácať.

Žalobca pri uzatváraní úverovej zmluvy sa zamerával len na zistenie príjmových pomerov žalovanej a jej schopnosť splácať úver vôbec neskúmal. Podľa tvrdenia žalovanej pri uzatváraní zmluvy sa zástupca žalobcu zaujímal o jej príjmy a o nič iné a to i napriek upozorneniu zo strany žalovanej na existenciu ďalších úverov. Za dôkaz podporujúci toto tvrdenie je potrebné považovať i samotnú zmluvu o úvere. V nej okrem údajov zameraných na zamestnanie a príjem žalovanej iné údaje obsiahnuté nie sú.

V priebehu konania žalobca ničím právne významným nepreukázal, aby mal akúkoľvek snahu čo i len formálne zisťovať celkovú zadlženosť žalovanej a teda jej schopnosť platiť ďalší poskytnutý úver. Cieľom žalobcu bolo bez akýchkoľvek pochybností dosiahnutie zisku, bez ohľadu na to, že žalovaná vzhľadom na svoju vysokú zadlženosť množstvom ďalších úverov nebola objektívne schopná dlh takto vzniknutý uhradiť, nakoľko celková výška mesačných splátok úverov presahovala výšku jej príjmu.

Žalobca pri uzatváraní úverovej zmluvy nepostupoval s náležitou odbornou starostlivosťou a ani so zaužívanou praxou a zvyklosťami pri poskytovaní úverov. Takéto jeho konanie nie je možné hodnotiť inak ako konanie priečiace sa dobrým mravom v dôsledku čoho je ním uzatvorená zmluva neplatná podľa ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka.

Za právne bezvýznamné je potrebné považovať argumentáciu, podľa ktorej námietka premlčania vznesená žalovanou v odpore proti platobnému rozkazu sa netýkala nároku vyplývajúceho z bezdôvodného obohatenia. Predmetom konania bolo zaplatenie určitej finančnej čiastky, pričom právnou kvalifikáciou uplatneného nároku súd prvého stupňa nebol viazaný a mohol ho právne posúdiť i inak než žalobca.

Čo sa týka plynutia trojročnej objektívnej premlčacej doby vyplývajúcej z ustanovenia § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka v prípade absolútne neplatnej zmluvy jej začiatok je stanovený na deň, keď k bezdôvodnému obohateniu došlo. Týmto dňom bol 8. október 2007, kedy na základe absolútne neplatnej úverovej zmluvy bolo žalovanej poskytnuté finančné plnenie. Keďže žaloba vo veci bola podaná po viac ako 4 rokoch od tohto dňa, v dôsledku vznesenia námietky premlčania nebolo možné premlčané právo žalobcovi priznať (§ 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Nesprávnym je i poukaz na potrebu aplikácie 10 - ročnej premlčacej doby. Dôvodom neplatnosti úverovej zmluvy bolo konanie žalobcu priečiace sa dobrým mravom a nespĺňajúce zákonom stanovenú požiadavku pri uzatváraní zmluvy postupovať s odbornou starostlivosťou.

S prihliadnutím na vyššie uvedené odvolací súd postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 219 O.s.p. rozsudok, s výnimkou výroku o vylúčení protižaloby na samostatné konanie, potvrdil.

Zároveň odmietol odvolanie proti výroku o vylúčení protižaloby na samostatné konanie ako odvolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je odvolanie prípustné (§ 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Rozhodnutie o vylúčení protižaloby na samostatné konanie je rozhodnutím, ktorým sa upravuje vedenie

konania, proti ktorému Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 202 ods. 3 písm. a/ O.s.p. nepripúšťa možnosť podania odvolania.

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté v súlade s ustanovením § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s ustanovením § 142 ods. 1 O.s.p.. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že úspešná žalovaná náhradu trov odvolacieho konania nežiadala priznať.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.